

KTKP040 TIEEELLINEN TETO JA AJATTELU:
LAADULLINEN TUTKIMUS

Marleena Mustola
marleena.mustola@jyu.fi

A decorative blue watercolor splash is located on the left side of the slide, extending from the top to the bottom. It features various shades of blue, from light to dark, with soft, irregular edges.

SISÄLTÖ

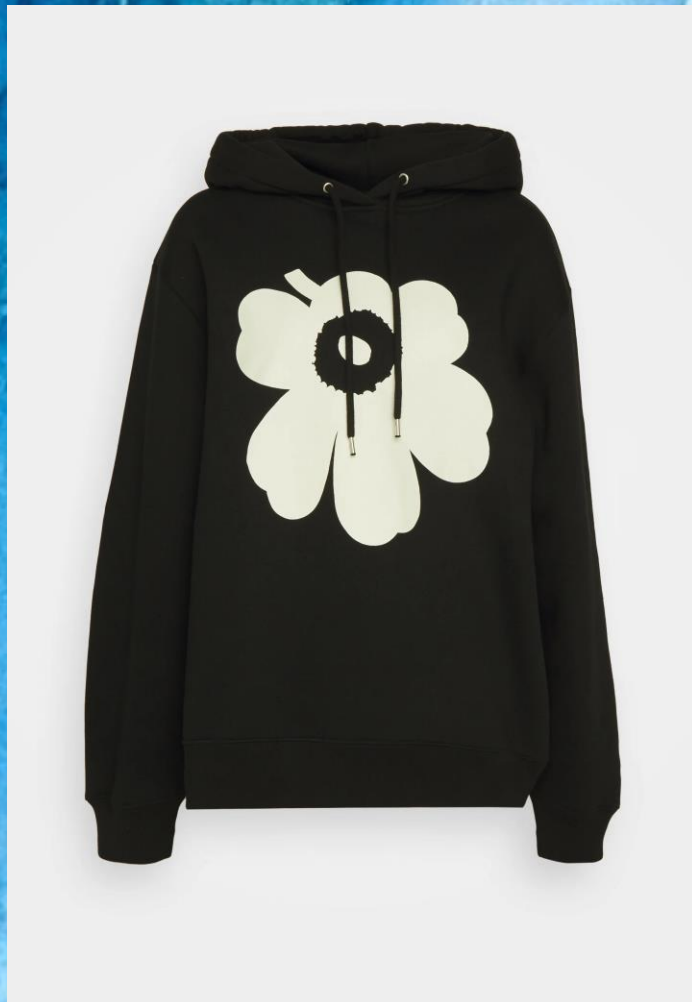
1. Mitä laadullinen tutkimus on?
2. Laadullinen tutkimus suhteessa muihin tutkimusstrategioihin
3. Laadullisen tutkimusasetelman luominen: opiskelijaelämää tutkimassa

A decorative blue watercolor splash is located on the left side of the slide, extending from the top to the bottom. The splash has irregular, organic edges and a gradient of blue tones, from a deep cerulean to a lighter sky blue.

1. MITÄ LAADULLINEN TUTKIMUS ON?

ESIMERKKI LAADULLISESTA VÄITÖSKIRJATUTKIMUKSESTA

Marjo Kamila (2012) Katsojana ja katsottuna: opettajan kontrolloitu ulkoasu

”Miksi se haluaa olla opettaja, kun se ei näytä opettajalta?” Opettajat on mielletty tietynlaisen käyttäytymisen ja näyttäytymisen perusmalleiksi, ja siitä poikkeaminen voidaan kokea epäilyttävänä. Tässä tutkimuksessa opettajat ovat toistensa katseiden kohteena ja kertovat, miltä opettajat saavat heidän mielestään näyttää. Kuva opettajasta on moninainen, osin ristiriitainen. Kouluissa käydään **symbolista valtataistelua** siitä, minkä näköiset, kokoiset ja millä tavoin pukeutuneet opettajat saavat näkyä. Tutkimus tuo esiin opettajien **mielikuviin** vaikuttavat perinteet ja ajan kauneusideaalit. **Käsitykset** eivät ole vain koulumaailman asioita; **ne kertovat aikakauden arvostuksista ja ajankohtaisista yhteiskunnallisista kysymyksistä**. Marjo Kamila on tarkastellut aineistoaan muun muassa visuaalisen kulttuurin tutkimuksen, sosiologian ja sosiaalipsykologian keinoin. Tutkimus tuo näkyväksi opettajan ulkoasun merkityksen osana ammattia ja avaa uusia näkökulmia opettajana olemiseen. Teos kertoo teoreettisesti pätevästi mutta yleistajuisesti siitä, millä tavoin opettajat laittavat toisensa visuaalisesti järjestykseen pelkkien **katseiden ja satuttavien sanojen** kautta.

MIKÄ LAADULLINEN TUTKIMUS ON?

Laadullinen tutkimus on...

tutkimusstrategia

/

tutkimusote

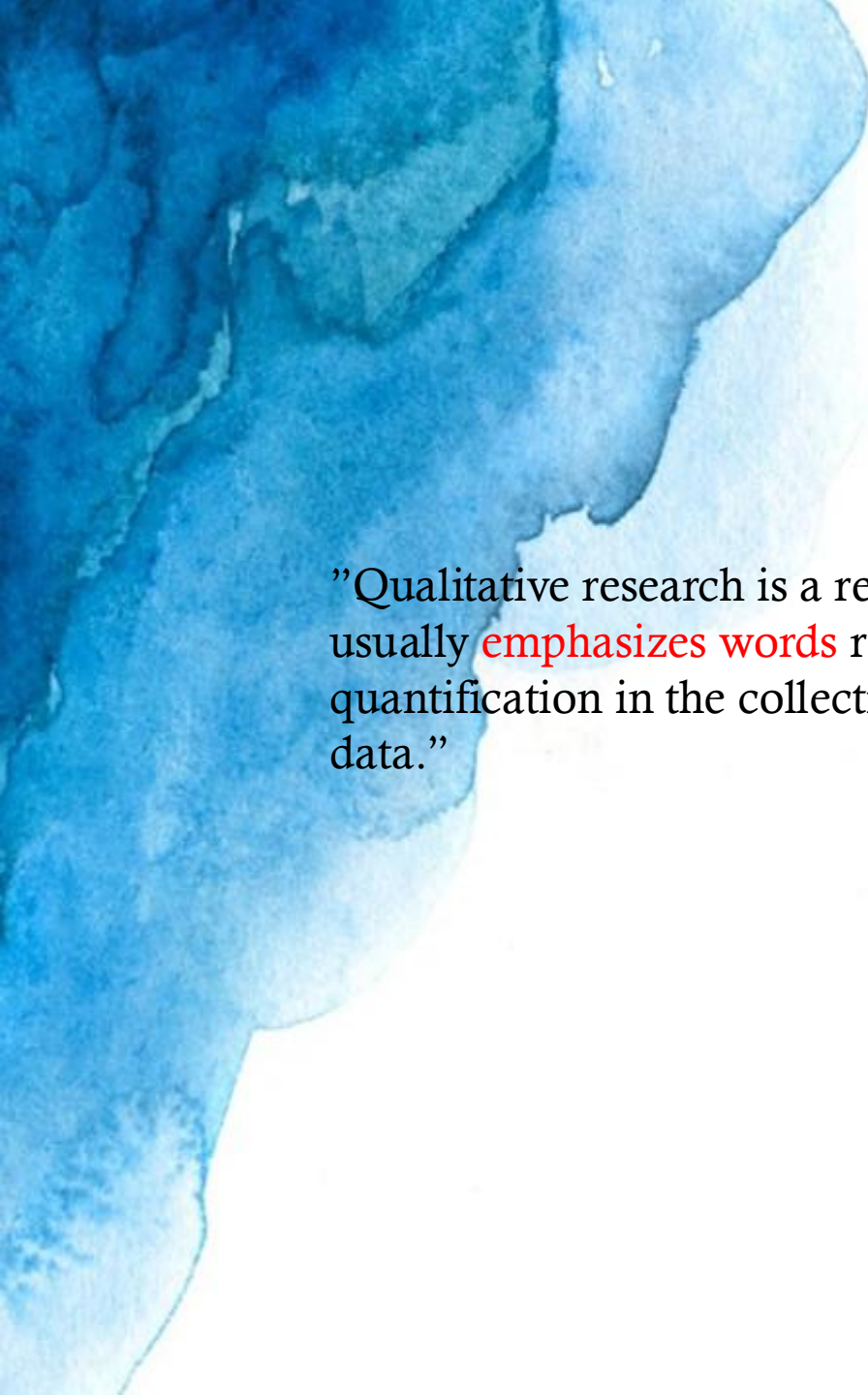
/

lähestymistapa

LAADULLISEN TUTKIMUKSEN OMINAISPIIRTEITÄ

- Pyritään kokemusten, toiminnan, näkemysten ja merkitysten syvälliseen ymmärtämiseen
- Luonnollisen aineiston suosiminen
- Monimutkaisuuden sietäminen
- Pienikin määrä aineistoa riittää, ei pyritä yleistämään
- Mitä- ja miten-kysymykset, toisinaan myös miksi-kysymys
- Subjektiivisuuden tunnistaminen ja sen näkyminen myös kirjoittamisessa
- Kyseenalaistaminen ja kriittinen (itse)reflektointi

”Qualitative research involves systematic and **contextualized** research processes to **interpret** the ways that humans **view, approach, and make meaning of their experiences, contexts, and the world.**”

(Ravitch & Carl 2021, 4)

”Qualitative research is a research strategy that usually **emphasizes words** rather than quantification in the collection and analysis of data.”

(Bryman 2008, 366)

Qualitative research is an umbrella term for **an array of attitudes** towards and **strategies** for conducting inquiry that are aimed at discovering **how human beings understand, experience, interpret, and produce the social world.**”

(Sadelowski 2004, 893)

A decorative blue watercolor splash is located on the left side of the slide, extending from the top to the bottom. The splash has various shades of blue, from light to dark, and a soft, irregular edge.

LAADULLINEN TUTKIMUS = ARVOITUKSEN SELVITTÄMISTÄ?

”Any single hint or clue could apply to several things, but the more hints there are to the riddle, the smaller the number of possible solutions. Yet each hint or piece of information is of its own kind and equally important; in unriddling – or qualitative analysis – [–] every hint is supposed to fit in with the picture offered as the solution.”

(Alasuutari 1995, 7)

TUKIJA NÄKYVILLÄ

- Laadullisessa tutkimuksessa ei varsinaisesti pyritä objektiivisuuteen (sen ei ajatella olevan saavutettavissa) eikä näin ollen myöskään häivyttämään tutkimuksen tekijää ja kontekstia. Sen sijaan niiden merkitystä pyritään tuomaan esiin sekä refleктоimaan kriittisesti.
- Jos se on tutkimusasetelman kannalta relevanttia, tutkimuksen toteutus -osiossa saattaa olla alaluku, jossa pohditaan tutkijan sitoumuksia ja asemoitumista (esimerkiksi opettaja-tutkijan rooli) suhteessa tutkimuskohteeseensa ja/tai aineistonkeruuseen.
- Koko tutkimusprosessissa ja esimerkiksi tutkimuskysymyksen muotoilemisessa tutkijan omilla henkilökohtaisilla ja ammatillisilla kokemuksilla, luetulla kirjallisuudella sekä tavalla ymmärtää tutkimuskohde ja maailma on merkitystä.
- Kirjoittamisessakin tämä näkyy: ei kirjoiteta passiivissa, vaan tutkija saa näkyä esimerkiksi predikaateissa

aineisto kerättiin > keräsin aineiston
analyysissa keskityttiin > keskityin analyysissa

TUKIJA NÄKYVILLÄ

Omaa asemaani kentällä voi tarkemmin kuvata sekä sen kautta, miten konkreettisesti vuorovaikutin tutkittavien kanssa, että toisaalta millaiseksi roolini tämän myötä muodostui. Havainnointitapaani voi kutsua osallistuvaksi havainnoinniksi (observer-as-participant), mikä tarkoitti, että havainnoin tapahtumia paikan päällä, mutta en osallistunut tapaamisiin samalla tavalla kuin tutkittavat, tasaveroisena ryhmän jäsenenä (Bogdan & Biklen 2003, 82–84; Brewer 2005, 59–63, 84; Eskola & Suoranta 1998, 99–104; Patton 1990, 206–209). Sen sijaan seurasin tapahtumia pääasiassa hiljaisena sivustaseuraajana.

(Matikainen 2022, 84)

A decorative blue watercolor splash is located on the left side of the page, extending from the top to the bottom. The splash has irregular, organic edges and a gradient of blue tones, from a deep cerulean to a lighter, almost white blue.

2. LAADULLINEN TUTKIMUS SUHTEESSA MUIHIN TUTKIMUSSTRATEGIOIHIN

Empiirinen
tutkimus

Teoreettinen
tutkimus

Määrällinen
tutkimus

Mixed
methods

Laadullinen
tutkimus

KVANTI VS. KVALI

MÄÄRÄLLINEN TUTKIMUS

- Hypoteesien testaaminen
- Numeerisen aineiston käyttö
- Pyrkimys objektiivisuuteen
- Tavoitteena yleistettävyys
- Systemaattisten toimintojen paljastaminen
- Muuttujien kontrollointi

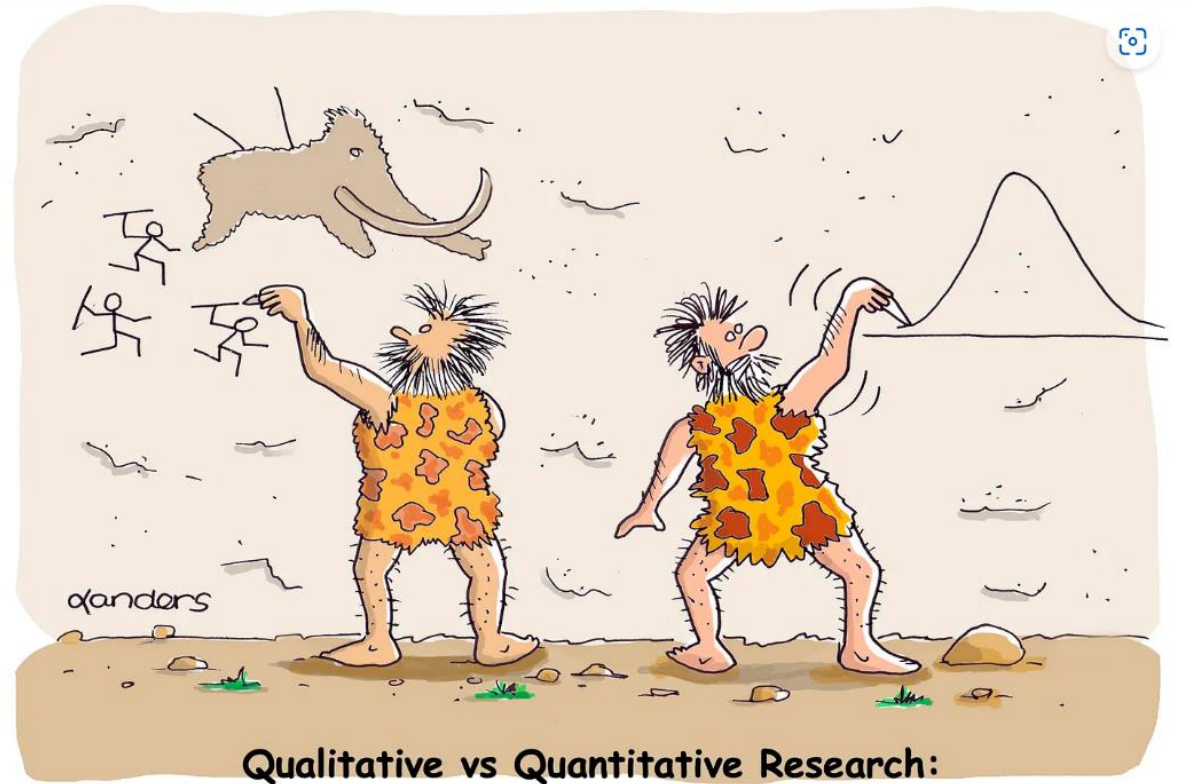
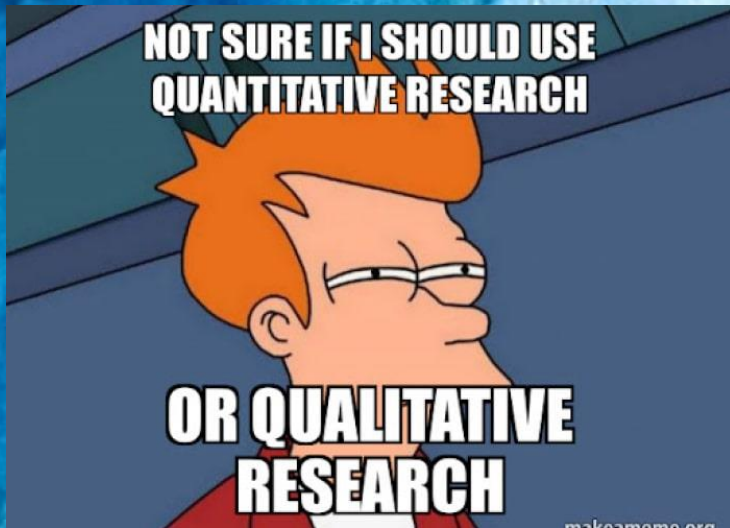
LAADULLINEN TUTKIMUS

- Joustava ja induktiivinen (yksittäisistä yleistykseen) orientaatio
- Jäsentymättömät aineistot
- Subjektiivisuus
- ”Luonnolliset” aineistonkeruuympäristöt
- Pieni määrä caseja
- Kieleen keskittyvä analyysi numeroiden sijaan

MITEN LAADULLISELLA TUTKIMUSSTRATEGIALLA PYRITTIIN VASTAAMAAN KVANTITATIIVISEN TUTKIMUKSEN DOMINOINTIIN?

- Haluttiin koeasetelmien sijaan tutkia, mitä ”oikeassa” elämässä tapahtuu
- Haluttiin havainnoida sen sijaan että luotettaisiin informanttien kyselyvastauksiin ja haastatteluihin
- Haluttiin ymmärtää ihmisten erilaisia näkemyksiä ja pyrittiin tarjoamaan heille mahdollisuus ilmaista näkemyksiään aineistonkeruutilanteissa vapaasti
- Haluttiin nostaa teoreettisia käsitteitä näkyville peläten, että ne muuten katoaisivat kvantifioinnin alle
- Haluttiin ulkoisten syy-yhteyksien paljastamisen sijaan ymmärtää ihmisten tulkintoja kompleksisesta ja kontekstille alttiista sosiaalisesta elämästä

**Qualitative vs Quantitative Research:
Tell a Story or Use a Graph?**

Source: <https://www.causeweb.org/cause/resources/library/r12921>

LAADULLISEN TUTKIMUKSEN PYRKIMYS YMMÄRTÄÄ IHMISTEN TULKINTOJA KOMPLEKSISESTA SOSIAALISESTA ELÄMÄSTÄ

Eron jälkeistä isyyttä on tutkittu Suomessa niukasti, vaikka vanhempien erot ovat vuosien saatossa arkipäiväistyneet. Tämä artikkeli tarkastelee sitä, **miten eronneet isät merkityksellistävät isyyttään haastattelupuheessa**. Tarkemmin tutkimuksessa pyritään vastaamaan siihen, **millaisia puhetapoja eronneet miehet isyydestään tuottavat ja millaisia positioita heidän puheessaan rakentuu**. Aineisto koostuu 21:n lapsensa äidistä eronneen isän haastattelusta, joita analysoitiin diskurssianalyysiä ja positiointiteoriaa soveltaen. Aineisto kerättiin yhteistyössä Ensi- ja turvakotien liiton kanssa. **Isien kerronta jakautui kolmeen puhetapaan suhteessa isyyteensä ja jokainen puhetapa piti sisällään kolme positiota: hoivapuhe (hellä huolehtija, turvan tuoja, kanssalleikkijä), kasvatusero (sääntöjen asettaja ja roolimalli, keskustelija ja kannustaja, opettaja) sekä huolipuhe (murehtija, surija, väärinymmärretty)**. Eronneet isät rakensivat puheessaan kuvaa pala palalta täydentyvästä hyveellisestä ja moraalisesti vastuullisesta isyydestä, joka perustuu hoivaan sekä lämpimään ja vastavuoroiseen vuorovaikutukseen lapsen kanssa. Samalla kun isät kertoivat itsensä sisään tällaiseen kulttuuriseen ja sitoutuneeseen isyyshanteeseen, **paljastuu tämän ihanteen haavoittuvuus ja kompleksisuus, jota on harvemmin tutkimuksissa nostettu esiin**: eronneiden isien puhe sisältää monenlaista huolta, surua ja pelkoa. Tutkimuksen isät vahvistivat puheellaan käsitystä isän tärkeydestä eron jälkeen.

(Terävä, 2024)

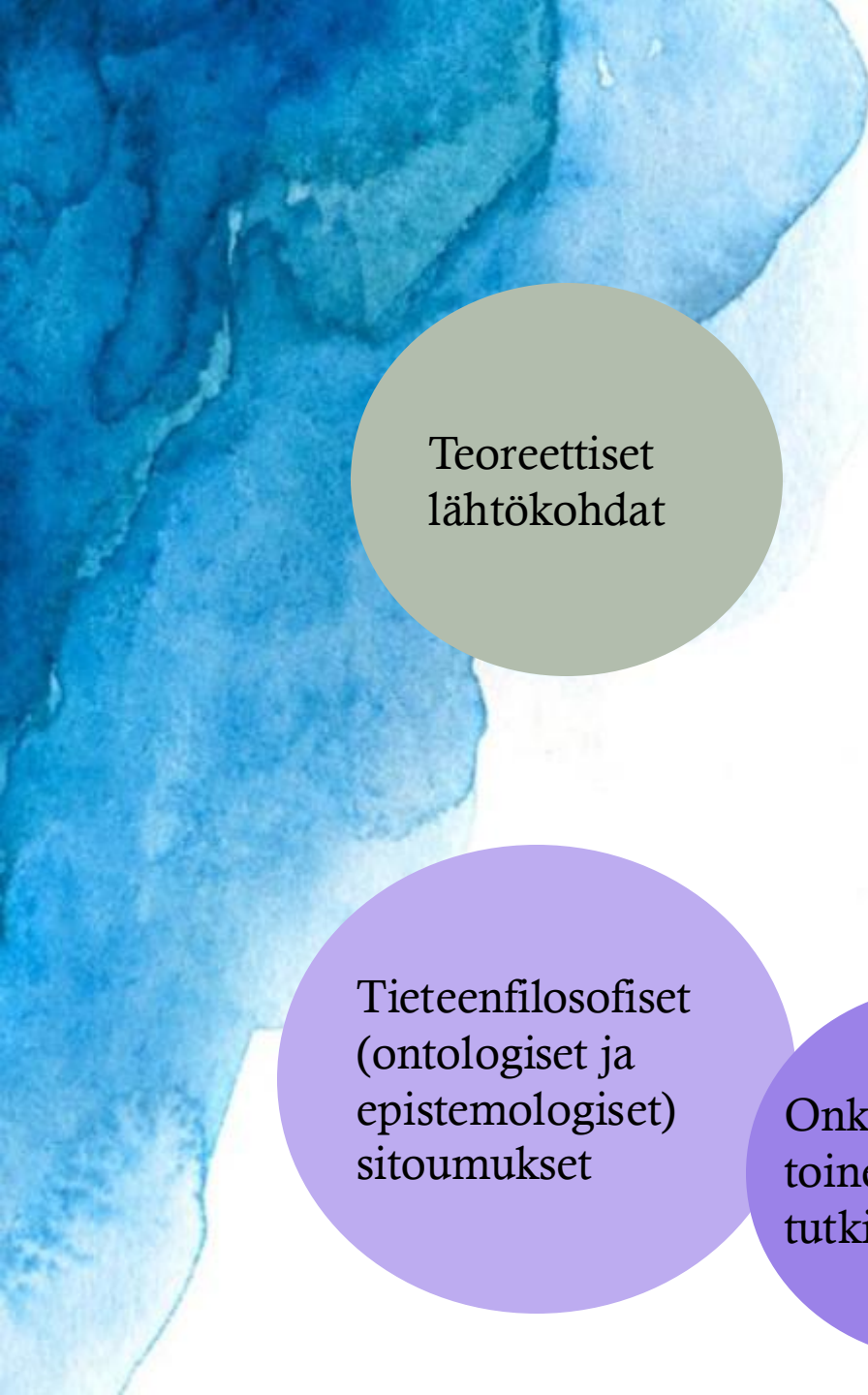
A decorative blue watercolor splash is located on the left side of the page, extending from the top to the bottom. The splash has various shades of blue, from light to dark, and a textured, organic appearance.

3. LAADULLISEN TUTKIMUSASETELMAN LUOMINEN: OPISKELIJAEELÄMÄÄ TUTKIMASSA

Ok, valitsit **laadullisen tutkimusstrategian**.

Mitä muita siihen sidoksissa olevia valintoja joudut tekemään?

Teoreettiset
lähtökohdat

Tutkimuskysymys/
kysymykset

Aineistonkeruu-
menetelmä

Ok, valitsit **laadullisen tutkimusstrategian**.

Mitä muita siihen sidoksissa olevia valintoja
joudut tekemään?

Tieteenfilosofiset
(ontologiset ja
epistemologiset)
sitoumukset

Onko rinnalla
toinen
tutkimusstrategia?

Analyysi-
menetelmä

Esimerkki.

Haluaisit tutkija **opiskelijaelämää** laadullisen tutkimusstrategian avulla.

Miten edetä?

Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulun opiskelijat voivat käyttää esimerkiksi julkisuuteen nousutta Chat GPT -tekoälyä apunaan. Kuva: Niko Mannonen / Yle

1. Aloita miettimällä ilmiötä sekä rajaamalla siitä se, mitä haluat tutkia.

Opiskelijaelämä voi tarkoittaa monenlaisia asioita: mm. mitä yliopistolla tai muussa instituutiossa tapahtuu, mitä vapaa-ajalla tapahtuu opiskeluun ja opiskeluyhteisöön liittyen, millainen opiskelijaidentiteetti on, miten opinnot ja työ tai opinnot ja perhe-elämä sovitetaan yhteen, miten opiskelumotivaatio tai opiskelutaidot syntyvät ja kehittyvät.

Laadi selkeä rajaus tutkimusaiheellesi, sillä ”opiskelijaelämä” on vielä liian laaja. Mikä sinua siinä kiinnostaa? Mistä asiasta olisi tärkeä saada lisää tieteellistä tietoa?

Rajaus: opiskelijayhteisö opinnoissa ja vapaa-ajalla.

2. Mieti ja kirjaa aiheeseen sopiva tutkimuskysymys / tutkimuskysymyksiä.

Laadullisessa tutkimuksessa käytetään yleensä melko avoimia, ilmiön ymmärtämiseen tähtääviä kysymyksiä. Kysymysten muotoilu on sidoksissa tutkimusmenetelmiin sekä muihin sitoumuksiin. Usein tutkimuskysymykset muuttuvat tutkimusmatkan aikana – tämä on normaalia ja jopa suotavaa, sillä esimerkiksi aineisto yleensä yleensä ajaa tarkentamaan ja muokkaamaan alkuperäistä kysymyksenasettelua. Usein kysymykset myös rajaavat aihetta entistä tiukemmin. Tämä on hyvä asia, sillä riittävän rajattuun aiheeseen on helpompi tarttua.

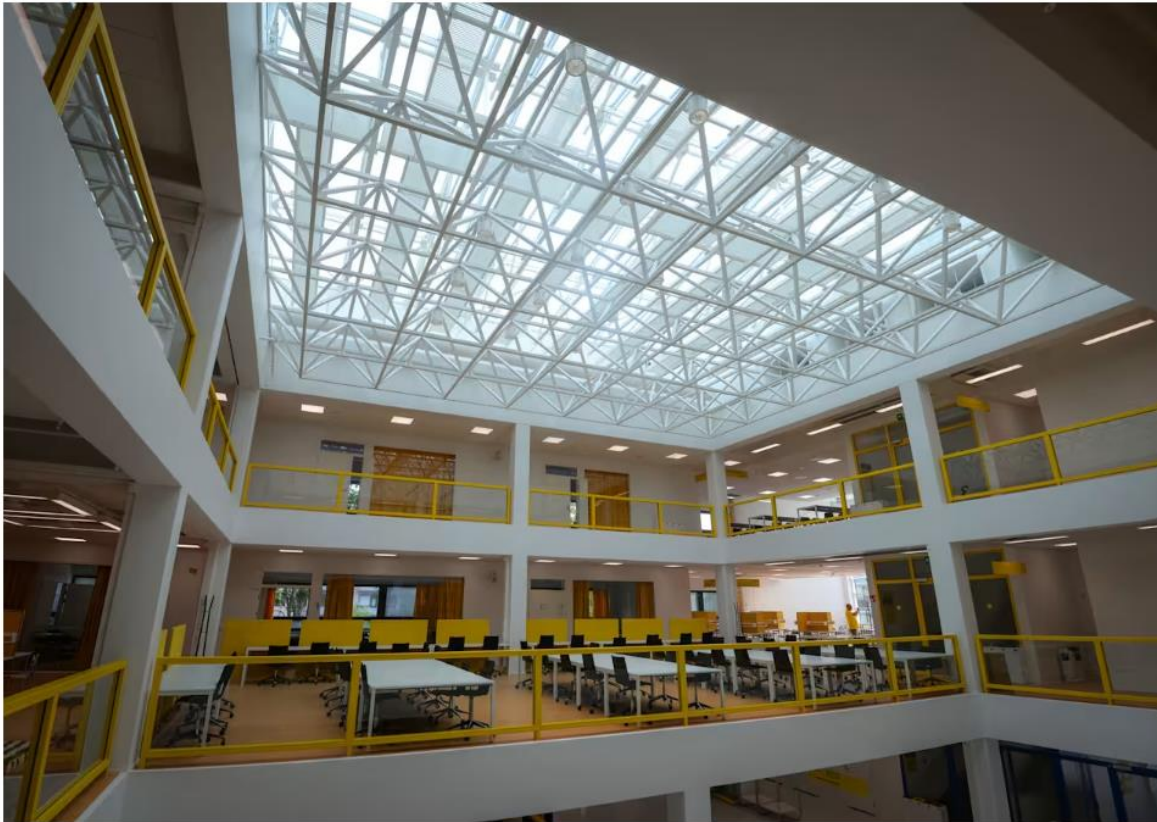
Tutkimuskysymykset:

1. Millaisia merkityksiä opiskelijayhteisöllä on opiskeluun sitoutumisen näkökulmasta?
2. Miten opiskelijat kuvaavat opiskelijayhteisöön kuulumisen kokemuksiaan?
3. Miten opiskelijayhteisössä rakennetaan ja ylläpidetään yhteisöllisyyttä vapaa-ajalla?

Oululaiset teekkarit Otto ja Ella saapuivat Jyväskylään Kauppakadun Approille, pienessä "jännityksessä ja kännityksessä". Kuva: Simo Pitkänen / Yle

3. Valitse aineistonkeruumenetelmä

Jyväskylän yliopiston lukuvuosi alkaa 2. syyskuuta. Kuvassa Jyväskylän yliopiston kirjasto vuonna 2021. Kuva: Isto Janhunen /Yle

Aineistonkeruumenetelmän pitää sopia laadulliseen tutkimusstrategiaan, tutkimusaiheeseen sekä olla linjassa tutkimuskysymyksen/kysymysten kanssa. On siis mietittävä, millaiseen kysymykseen aineisto antaa vastauksen. Opiskelijaelämän tutkimisessa voisi hyödyntää esimerkiksi haastatteluja, opiskelijoiden päiväkirjoja, aiheen uutisointia tai havainnointia.

Jotkut aineistonkeruumenetelmät liittyvät myös tyypillisesti tiettyihin tutkimusstrategioihin, jotka tarkentavat laadullista tutkimusstrategiaa. Tässä kohtaa onkin hyvä miettiä myös tutkimusstrategiaa.

Aineistonkeruumenetelmä: havainnointi.

Siihen liittyen edellä esitetyistä tutkimuskysymyksistä valitaan ”Miten opiskelijayhteisössä rakennetaan ja ylläpidetään yhteisöllisyyttä vapaa-ajalla?” Havainnointi on tyypillinen etnografisen tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä, ja koska tutkimusasetelma sopisi muiltakin osin etnografiaan, tutkimusstrategiana toimii etnografia.

4. Kohderyhmä ja otanta

Laadullisessa tutkimuksessa ei pyritä yleistettävyyteen vaan pikemminkin aiheen syvälliseen ymmärtämiseen. Siksi otannankaan ei tarvitse olla suuri, mutta kuitenkin riittävä, jotta tutkimuskysymykseen voidaan vastata. Mieti, montako opiskelijaa tarvitset ja millä perusteella heidät valitaan tutkimuksen informanteiksi.

Kohderyhmä ja otanta: yhden vuosikurssin yhden demoryhmän ($n = 16$) opiskelijat.

Ensimmäinen opiskelija-aalto lähti Lutakon satamasta approkierrokselle torstaina iltopäivällä.

Kuva: Simo Pitkänen / Yle

5. Analyysimenetelmä

Havainnointiaineistoa voi analysoida monella erilaisella menetelmällä. Tässä kohtaa kannattaa miettiä myös tutkimuskysymystä: millainen analyysimenetelmä tukee siihen vastaamista? Entä pitääkö tutkimuskysymystä muokata jotenkin, jotta se sopii yhteen analyysimenetelmän kanssa?

Koska tässä aineistona toimii havainnointiaineisto ja tutkimuskysymyksenä on ”Miten opiskelijayhteisössä rakennetaan ja ylläpidetään yhteisöllisyyttä vapaa-ajalla?”, huomio kiinnittyy havaittuihin rakentamisen ja ylläpitämisen tapoihin eli toisin sanoen sosiaalisiin käytäntöihin.

Tähän sopisi *analyysimenetelmäksi* esimerkiksi refleksiivinen temaattinen analyysi.

Ensimmäinen opiskelija-aalto lähti Lutakon satamasta approkierrokselle torstaina iltapäivällä.
Kuva: Simo Pitkänen / Yle

6. Ontologiset ja epistemologiset sitoumukset

Lyhyesti ja yksinkertaistaen voisi todeta, että ontologiset sitoumukset kertovat siitä, miten tutkija ymmärtää tai tutkimuksessa ymmärretään todellisuus, ja epistemologiset sitoumukset puolestaan siitä, miten tästä todellisuudesta ajatellaan saatavan tietoa. Etenkään kandidaatintutkielmassa näitä ei ole välttämätöntä raportoida, mutta on tietysti ansiokasta, jos niistä pystyy kertomaan - ei irrallisina asioina vaan suhteessa omaan tutkimusasetelmaan.

Koska tässä esimerkissä tutkitaan yhteisöllisyyden rakentamista, olisi luontevaa ajatella todellisuuden rakentuvan sosiaalisesti. *Ontologiset ja epistemologiset lähtökohdat* voisivat näin ollen nojautua sosiaaliseen konstruktionismiin.

Ensimmäinen opiskelija-aalto lähti Lutakon satamasta approkierrokselle torstaina iltapäivällä.
Kuva: Simo Pitkänen / Yle

7. Muuta mietittävää: teoreettiset lähtökohdat ja eettiset kysymykset

Tutkimusasetelmaan ovat sidoksissa myös *teoreettiset lähtökohdat*, eli täytyy miettiä, millaista teoreettista viitekehystä kannattaa hyödyntää, millaiset käsitteet on oleellista määrittää teoreettisessa viitekehyksessä ja millaisia tutkimuksia viitekehyksessä esitellään.

Tutkimusaineistoon ja ylipäätään tutkimusprosessiin liittyy myös eettisiä kysymyksiä, joita joutuu pohtimaan. Tässä esimerkkitapauksessa *eettisiä kysymyksiä* olisivat esimerkiksi tutkittavien suostumus ja etnografiassa usein tukijan ja tutkittavien välinen (epäsymmetrinen) suhde.

Ensimmäinen opiskelija-aalto lähti Lutakon satamasta approkierrokselle torstaina iltapäivällä.
Kuva: Simo Pitkänen / Yle

Teoreettiset
lähtökohdat

Tutkimuskysymys/kysymykset:
*Miten opiskelijayhteisössä
rakennetaan ja ylläpidetään
yhteisöllisyyttä vapaa-ajalla?*

Aineistonkeruu-
menetelmä:
havainnointi

OPISKELIJAELÄMÄ

Tieteenfilosofiset
(ontologiset ja
epistemologiset)
sitoumukset
*sosiaalinen
konstruktivismi*

Onko rinnalla
toinen
tutkimusstrategia?
etnografia

Analyysimenetelmä:
*refleksiivinen temaattinen
analyysi*

Lyhyesti kuvattuna laadullisen tutkimusstrategian luomisessa on kyse siitä, että mennään ennestään ehkä tuttuun maastoon (*tutkimusaihe*), jossa ei ole ennen kuitenkaan liikuttu kävellen (*tutkijan rooli*). Kävelyretkeä varten valitaan suunta (*rajaus*) sekä millaisten välineiden kanssa (*menetelmät, sitoumukset, teoreettiset lähtökohdat*) päästään perille (*tutkimuskysymykseen vastaaminen*).

ESIMERKKEJÄ SOPIVISTA TUTKIMUSKYSYMYKSISTÄ LAADULLISESSA TUTKIMUKSESSA

Miten kiusaamista kokeneet oppilaat keskusteleivat kokemuksistaan verkkokeskustelussa?

Millaisia positioita lapselle rakentuu varhaiskasvatusta koskevassa uutisoinnissa?

Millaisia merkityksiä vapaaehtoisesti lapsettomat liittävät perheeseen?

Millaiset kohdat ja paikat nuoret kokevat pelottaviksi koulumatkansa varrella?

Miten sukupuolta tuotetaan vanhemmuutta käsittelevissä kasvatusoppaissa?

Millaisia kertomuksia opettajat tuottavat oppilaidensa vanhempien kohtaamisesta?

MILLAISIN MENETELMIN?

Huom. menetelmien kirjo on suuri.

Miten kiusaamista kokeneet oppilaat keskusteleivat kokemuksistaan verkkokeskustelussa?

Aineistonkeruu: harkinnanvarainen otanta verkkokeskusteluaineistosta (huom! some-aineiston käyttö tutkimuksessa on haastavaa ja vaatii eettisen ennakoarvioinnin eli ei sen vuoksi suositella esim. graduntekijöille)

Analyysi: keskusteluanalyysi

Millaisia positioita lapselle rakentuu varhaiskasvatusta koskevassa uutisoinnissa?

Aineistonkeruu: satunnaisotanta lehti uutisista

Analyysi: diskurssianalyysi

Millaisia merkityksiä vapaaehtoisesti lapsettomat liittävät perheeseen?

Aineistonkeruu: haastattelu

Analyysi: hermeneuttinen analyysi; semioottinen analyysi; temaattinen analyysi

MILLAISIN MENETELMIN?

Huom. menetelmien kirjo on suuri.

Millaiset kohdat ja paikat nuoret kokevat pelottaviksi koulumatkansa varrella?

Aineistonkeruu: etnografia; havainnointi; visuaalisen aineiston tuottaminen (esim. karttojen piirtäminen, valokuvaus)

Analyysi: fenomenologinen analyysi, temaattinen analyysi

Miten sukupuolta tuotetaan vanhemmuutta käsittelevissä kasvatusoppaissa?

Aineistonkeruu: harkinnanvarainen otanta kasvatusoppaita

Analyysi: diskurssianalyysi, sisällönanalyysi

Millaisia kertomuksia opettajat tuottavat oppilaidensa vanhempien kohtaamisesta?

Aineistonkeruu: fokusryhmähaastattelu

Analyysi: narratiivinen analyysi

TYYPILLISIÄ AINEISTONKERUUMENETELMIÄ LAADULLISESSA TUTKIMUKSESSA

Aineistokeruumenetelmiä on laadullisessa tutkimuksessa paljon, joten niitä voi olla hankala nimetä. Haasteena on myös se, että eri tutkimusalueilla tehdään tutkimusta, mutta tieto ei välity toiselle alalle. Tämän seurauksena samankaltaisia menetelmiä voi olla eri aloilla eri tavalla nimettyinä. Tässä joku tapauksessa joitakin tyypillisiä aineistokeruumenetelmiä:

- Etnografia ja/tai havainnointi
- Yksilöhaastattelu
- Ryhmähaastattelu
- Laadullinen kysely
- Visuaaliset menetelmät: valokuvaus, videointi, piirtäminen, kartat...
- Autoetnografia
- Osallistavat ja toiminnalliset menetelmät

- Valmiiden aineistojen (kuten media-aineistot) käyttö ja valikointi

TARVITSEEKO AINA TUOTTAU UUTTA AINEISTOA?

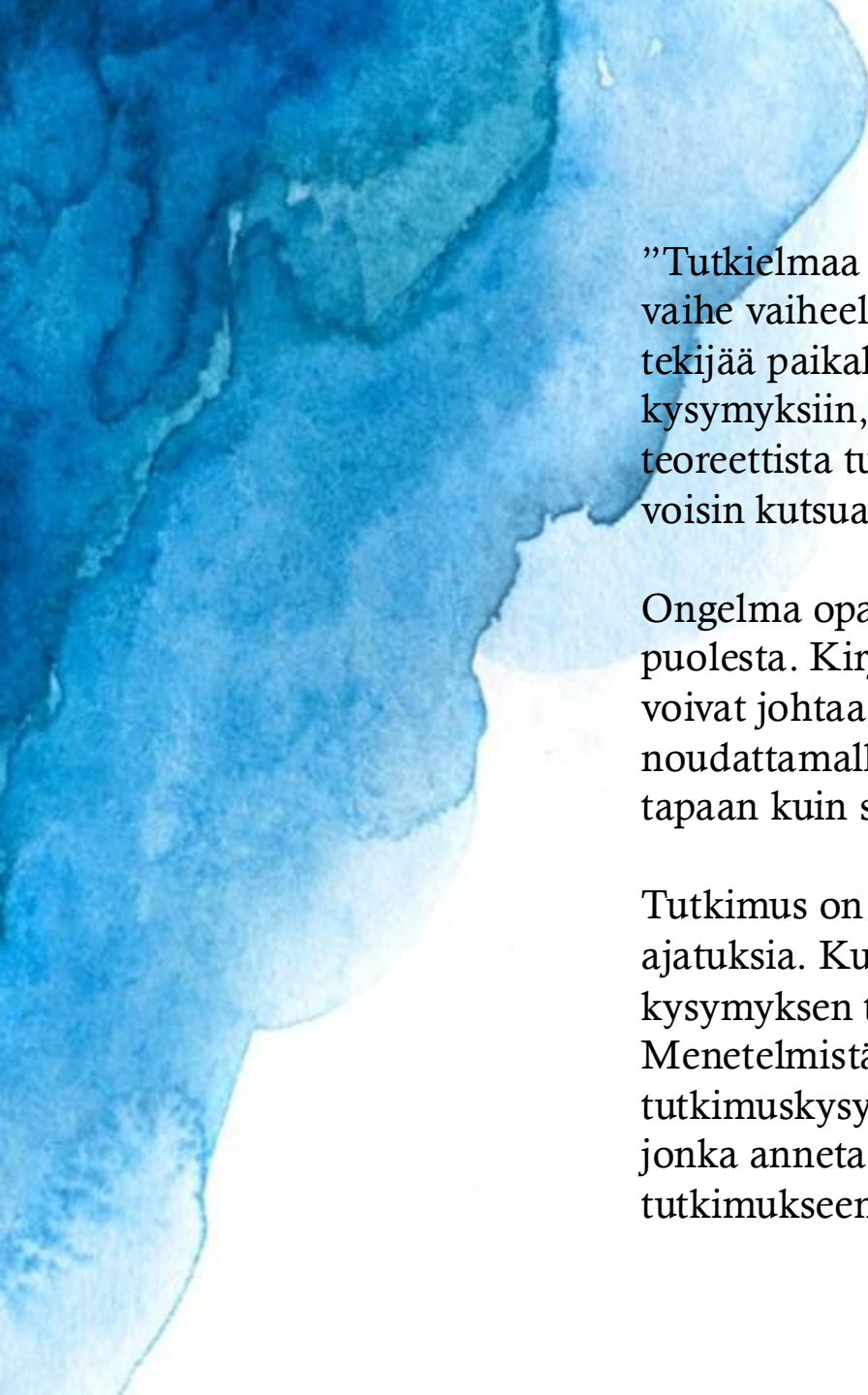
- On olemassa runsaasti erilaisia valmiita aineistoja, joita voi mainiosti käyttää laadullisessa tutkimuksessa
- Kasvatustieteissä tällaisia ovat esimerkiksi lastenkirjat, digitaaliset pelit, esineet, tilat, uutisartikkelit, kasvatusta ohjaavat asiakirjat, dokumentit
- Valmiissa aineistoissa haasteena on se, että niiden tuottamistilanteesta voi tutkijalla olla vain vähän tietoa, jolloin kontekstin ymmärtäminen ja raportoiminen jää suppeaksi
- Valmiissa aineistoissa etuna on se, että ne on tuotettu muutakin kuin tutkijoita varten ja ovat tällä tavoin kiinni ”oikeassa” elämässä ja arjessa
- Valmiiden aineistojenkin kanssa joutuu tekemään töitä analyysiin päätyvän aineiston valikoinnissa ja rajaamisessa

KAIPAATKO LISÄTIETOA LAADULLISESTA TUTKIMUKSESTA JA SEN MENETELMISTÄ?

Tutustu esimerkiksi

- Tietoarkiston Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirjaan
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/>
- Kasvatustieteiden Menetelmämetsään
<https://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/kptk/tutkimusmenetelmat/metodimetsa>
- Menetelmäpolkuja humanisteille –sivustoon <https://sites.app.jyu.fi/mehu/fi>

”Tutkielmaa tekevä ajautuu yleensä nopeasti menetelmäoppaiden luo. Niitä on paljon, ja ne opastavat vaihe vaiheelta, käsite käsitteeltä ja ote otteelta tekemään tutkimusta. Oppaat auttavat tutkielman tekijää paikallistamaan itsensä tutkimisen viidakossa, ja ne pyrkivät jopa vastaamaan vaativiin kysymyksiin, kuten teenkö määrällistä vai laadullista tutkimusta, onko tämä nyt empiiristä vai teoreettista tutkimusta, millaisessa asemassa teoreettinen tieto on tutkimuksessani, millä nimellä ehkä voisin kutsua tutkimusasennettani, kuulunko johonkin koulukuntaan tai liikkeeseen. [--]

Ongelma opaskirjoihin turvautumisessa on usko, että ne tekevät kaiken työn tutkielman tekijän puolesta. Kirjoja lähestytään usein kuin keittokirjoja: reseptit tuntuvat yhtä selviltä. Samaan erheeseen voivat johtaa myös varttuneempien tutkijoiden ohjeet, joissa usein annetaan ymmärtää, että noudattamalla jotakin tutkimuksen tekemisen kaavaa aineistosta kuin aineistosta saa tuloksia samaan tapaan kuin separaattori erottelee kerman maidosta. Näinhän ei ole. [--]

Tutkimus on aina altis yllätyksille, ja vain ollessaan koko lailla avoin se voi tuottaa tulokseksi tärkeitä ajatuksia. Kukaan ei voi etukäteen luvata eikä tietää, että jokin tietty menetelmä olisi oikea jonkin kysymyksen tutkimiseen. Usko erinomaisiin valmiisiin menetelmiin on kuitenkin yleinen. Menetelmistä myös puhutaan ja kirjoitetaan ikään kuin ne olisivat riippumattomia aineistoista, tutkimuskysymyksistä ja tutkijasta. Tämä on ilmeisesti tutkijayhteisön tapa kouluttaa nuorta tutkijaa, jonka annetaan itse huomata, ajan kanssa, ettei menetelmäoppaan ohje koskaan ole avain hyvää tutkimukseen.”

LÄHTEET

- Alasuutari, P. (1995) *Researching culture: Qualitative method and cultural studies*. Sage.
- Bryman (2008) The end of paradigm wars? Teoksessa P. Alasuutari, L. Bickman & J. Brannen (toim.) *The Sage Handbook of Social Research Methods*. Sage.
- Hammersley, M. (2013) *What is qualitative research?* Bloomsbury.
- Juhila, K. (2025) Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa J. Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Saatavilla: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>
- Kamila, M. (2012) *Katsojana ja katsottuna: opettajan kontrolloitu ulkoasu*. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 110. Saatavilla: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/41479#>
- Kivunja, C. & Kuyini, A. B. (2017) Understanding and applying research paradigms in educational contexts. *International Journal of Higher Education* 6(5), 26–41.
- Lähdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L., & Himberg, T. (2025) *Menetelmäpolkuja humanisteille*. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. Saatavilla: <http://www.jyu.fi/mehu>
- Matikainen, M. (2022) Transformatiivinen opettajaksi oppiminen: Fenomenologis-hermeneuttinen analyysi luokanopettajakoulutuksesta. JYU Dissertations 529. Jyväskylän yliopisto.
- Ravitch, S. M. & Carl, N. M. (2021) *Qualitative research: Bridging the conceptual, theoretical and methodological*. Second edition. Sage.
- Sandelowski, M. (2004) Qualitative research. Teoksessa M. Lewis-Beck, A. Bryman & T. Liao (toim.) *The Sage Encyclopedia of Social Science Research methods*. Sage.
- Terävä, J. (2024). Isyys eron jälkeen : puhetta hoivasta, kasvatuksesta ja huolesta. *Sosiologia*, 61(2), 79-94.
- Varto, J. (2011) Miksi miettiä metodologioita? Teoksessa K. Holma & K. Mälkki (toim.) *Tutkimusmatkalla: Metodologia, teoria ja filosofia kasvatustutkimuksessa*. Gaudeamus.